

Mejaši: Smradovi s Karepovca i tutnjava šlepera pod Dioklecijanovim akvaduktom u kaosu bespravne gradnje

Foto: TRIS/G.Šimac

[Aleksandar Tesić](#) • 27/10/2020 u 16:38 •

Sviđa mi se 23 Pod

Smradovi s Karepovca i danonoćna tutnjava kamiona krcatih smećem koji ga na najveći dalmatinski deponij dovoze vijugavom i uskom cesticom puštenom u promet bez dozvole i plana, zagorčavaju život stanovnicima Mejaša. Ne grize ih više toliko za nosnice kao prije koju godinu kada je počelo premetanje nepreglednih brda smeća u procesu sanacije ekološke bombe na istočnom rubu splitskog poluotoka, no narod tog prostorno najvećeg i najgušće naseljenog gradskog kotara i danas se najviše žali na zapuhe smrada za vjetrovitih dana. Smetaju mu i kolopletti plastičnih vrećica u dvorištima kuća i to učestalo kamionsko prometovanje jedinom postojećom prometnicom što do odlagališta vodi kroz kaos bespravne gradnje trećesvjetskog tipa, bezličnu strukturu raštrkanih i mahom nedovršenih kuća koja bez ulične mreže, zelenih i javnih površina prkosi svim urbanističkim i arhitektonskim pravilima.

Tik uz asfaltiranu cestu kojom prođe baš svaki kamion s otpadom na putu prema **Karepovcu**, pod vijaduktom jadranske magistrale na ulazu u dalmatinsku metropolu iz pravca **Solina**, društveni je prostor sa malim kafićem i bočalištem. Uz piće, karte i balote, s pogledom na starorimski akvadukt kojim se vodom iz rijeke **Jadro** u palači poji car **Dioklecijan**, družu se ispod magistralnog vijadukta članovi i simpatizeri **Bočarske udruge Branitelj**. Kamioni s otpadom toliko su im dojadili da su prošloga mjeseca zaustavili promet kroz kamene lukove i pilone nedovoljno zaštićenog spomenika kulture i upozorili da bi se jedan od rijetkih i danas funkcionalni starorimski akvadukt mogao zbog nebrige i nemara urušiti. Govorili su tada bočari s braniteljskim statusom, a za pravo su im dali i konzervatorska struka i još neke građanske inicijative, da po jedinom pristupnom putu splitskom odlagalištu, uskim i tehnički neuređenim **Putem Mostina**, neprilagođenom brzinom tutnji gomila kamiona, oštećujući antički vodovod kojim se grad nastao oko palače napaja i dandanas.

Foto: TRIS/G.Šimac

Akvadukt ucrtan u turističke brošure i upisan na nacionalnu listu zaštićenih kulturnih dobara jedini je spomenik kulture u kotaru **Mejaši**, vjerojatno najkaotičnijem i najvećem neplanski i bespravno izgrađenom prostoru u Hrvatskoj, nabujalom na jeftinom zemljištu oko deponija, suburbiji s natruhama gradskog življenja i elementima trećesvjetskih favela i slamova. Za strožu zaštitu zainteresirani bočari vjeruju da bi donijela zabranu prometovanja teškim kamionima pod kamenim lukovima monumentalnog zdanja i primorala vlasti da ubrzaju izgradnju alternativne prometnice koja bi povezivala **Karepovac** sa brzom cestom od **Solina** do **Klisa**, a koja je stigla u fazu izrađenog elaborata i priprema za izvlaštenje i otkup zemljišta. Zabrana prometovanja teškim kamionima značila bi za stanovnike **Mejaša** i manje buke i smrada šlepera na jedinom pristupnom putu najvećem dalmatinskom odlagalištu otpada.

Foto: TRIS/G.Šimac

-Ova cesta je nelegalna. Sve je bespravno sagrađeno. Ja sam invalid **Domovinskog rata**, u mirovini sam i zajedno sa drugim članovima braniteljske udruge boćara brinem se za naš akvadukt. Kosimo travu oko njega, čuvamo to staro kamenje, ža' ti je vidit' da propada. Da je ovo u Italiji plaćale bi se ulaznice sa obilazak, a nama ovuda prolaze kamioni. Da ti to vidiš, od tri ujutro do podne samo šleperi jure, kad oni bubaju probudili bi i mrtvacu. Bude i sudara, dicu ne možeš pustiti samu na ulicu. Prošli misec smo prosvjedovali, a sada naša udruga planira podnit' zahtjev da se akvadukt stavi pod zaštitu **UNESCO**-a. Radit ćemo na tome, naći ćemo nekog pametnog da to sastavi, borit ćemo se. Ja ne mogu virovat' da država to nije dosad zatražila. Ne znam ima li još neko u svitu antički vijadukt da se koristi i da ide njime voda – čudi se umirovljeni invalid **Domovinskog rata** sveopćem nemaru za vrijednu starorimsku baštinu usred novovjekog divljeg naselja i priča nam da su se neki kameni blokovi namjerno vadili kako bi šleperi lakše prolazili cestom kroz akvadukt i da je jedan samozvani neimar dolazio s *grajferom* i namjerom da se dokopa drevnog antičkog kamena za svoje bespravne graditeljske potrebe.

Foto: TRIS/G.Šimac

Osim o zaštiti vrijedne starorimske baštine i naroda od kamionske tutnjave, u bespravnom gradnjom devastiranom naselju u kojem su posljednjih desetljeća nabujale građevine bez jasnih linija, propisane udaljenosti i gabarita, zelenih površina i javnih sadržaja, promišljaju pomalo i o nekim novim održivim konceptima. Kada ti vjetrovima raznesene plastične vrećice s odlagališta i kamiona svakodnevno zagađuju dvorište, vjerojatnost da ćeš i bez zabrana i medijskih kampanja i sam samcat prije ili kasnije shvatiti da ima i drugih načina za dopremu namirnica osim trpanja u jednokratne najlone – teoretski je nešto veća. Suočen sa gomilama otpada i smradovima u paketu, poneki mlađi stanovnik gradskog kotara **Mejaši** počinje misliti o tome kako smanjiti svoje smeće.

Foto: TRIS/G.Šimac

-Kad se baci smeće u kontejner to je već gotovo, isto kao kad ubiješ čovika, ne možeš ga više oživit'. Triba odma' razvrstavat' iako nećeš ni onda sve riješiti ali dovea si na dvadeset do trideset posto smeća. Ljudi ovdi nisu počeli razvrstavati, samo po jedan kontejner imaju, kada bi i tili nemaju di s razvrstanim otpadom. To je trebalo odavno uvesti. Trebalo bi ne uzimati toliko najlonskih kesu u dućanu i odvajati otpad. Ja iman svoje platnene torbe i nosin u dućan, to je normalno. Iman ekološku svijest i znan da će tako biti bolje ne samo meni nego svima nama. Znamo šta je najlon i koliko mu treba da se razgradi kad ga baciš. Naravno da bi nam bilo bolje kad bi svi radili tako ali smatram da je teško prominiti navike, barem u našem podneblju – govore nam svi odreda mladi stanovnici **Mejaša**, od njih nekolicine koje smo u naselju bez javnog prostora i komunalne infrastrukture zatekli izvan kuća i pješke.

Foto: TRIS/G.Šimac

Stariji naraštaji koji poslovično teže usvajaju nove koncepte i navike nego oni mladi rado su se za potrebe ove priče prisjetili vremena prije **1964. godine** kada je počelo iskrcavanje splitskog smeća na **Karepovac** i podijelili s nama svoja zapažanja o kvaliteti zraka u okolini odlagališta na kojem je **2017. godine** započeo proces sanacije popraćen u prvoj fazi nesnosnim smradovima.

Foto: TRIS/G.Šimac

-Kad puše, kad ima malo bave, osjeti se više. Uvijek smrdi i smrdit će dok god ne ode ča. Pričaju oni o toj sanaciji, ali i dalje ima kesa po drači. Kesa su problem za oko, a smrad za nos. Nešto su napravili, pokrili smeće, za oko je sad to lipše, ali smrad je i dalje. Ne mogu oni to zatrpiti koliko se toga dovozi, svaki dan, kamiona i kamiona ovuda prođe, ne možete prolaziti cestom koliko ih i ima. Prije se vozilo samo splitsko smeće, a sada dovoze i sve okolo. Dok ne riješe to odvajanje otpada i naprave u **Lećeveci** šta su mislili bit će nam ovako. Kad smo bili mali **Karepovca** nije bilo. Tamo je bila velika rupa, a sad je to najveće brdo u okruženju. Tamo smo čuvali krave, bile su livade, a uokolo su bila polja – odgovaraju stariji žitelji **Mejaša** na pitanja o smradu, letećim vrećicama, životu prije Karepovca i rezultatima sanacije odlagališta koje se splitsko-dalmatinskim otpadom puni više od pola stoljeća.

Foto: TRIS/G.Šimac

Plastičnih vrećica punih smeća nađe se i tik uz vanjsku stranu željezne ograde odlagališta u sanaciji, dok one prazne redovito dolijeću u dvorišta, vrtove, voćnjake i plastenike. Ima li za te pošasti kakvog učinkovitog lijeka i kako bi i kada stanovnici bespravno sagrađenog naselja nastalog uz odlagalište mogli osvijestiti važnost pravilnog gospodarenja otpadom, propitujemo rijetke prolaznike.

Foto: TRIS/G.Šimac

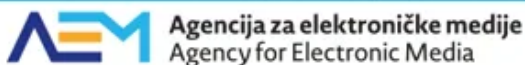
-Ja tu živim i gore pokraj odlagališta imam plastenik. Dolazim svaki dan i kupim kese, imam jednu bačvu u koju ih ubacin. Ni'ko se toga ne drži da bi nosija svoju jednu kesu u dućan niti da bi trebalo biti onih kontejnera u koje bi trebali bacati ovo ili ono. Ovdje je samo po jedan kontejner i ljudi u njega i oko njega bacaju sve. Ima i kreveta i madraca i po sedam dana to ni'ko ne pokupi, a sedmi dan sve se zajedno ubacuje u kamion. Kad bi se ljudi držali nekih pravila bolja bi bila situacija ili staviti kamere i naplaćivat kazne pa kad jednom izađe u javnost da je ne'ko platija pet tisuća kuna ne bi se više svugdi bacalo. Kažu da je sanirano, ali ne, to smrdi, jučer i danas baš grize za nos, jučer san molija sina da zatvori prozore. Žalost i katastrofa, ništa meni to ne izgleda bolje nego prije par godina kada je počela sanacija – ojađen je još jedan starosjedilac uz zog pod vijaduktom s pogledom na akvadukt, zaštitar koji je jedva dočekao iznijeti javno svoja promišljanja.

Foto: TRIS/G.Šimac

Sanacija **Karepovca** počela je u jesen 2017. i dosad je završena prva od sedam planiranih faza u kojoj se iskapao, premještao i oblikovao desetljećima gomilani otpad, što je užasno smrdjelo i osjetilo se ne samo u bližem okružju odlagališta nego o i u udaljenijim dijelovima grada. Konačno pretvaranje ekološke bombe u uređeno odlagalište planira se dovršiti do kraja **2023. godine**, a prije neki dan gradska i državna administracija stavile su u to ime paraf na odluku o financiranju kojom se za sanaciju dodjeljuje europskih **115 milijuna kuna**. Kao sanirano odlagalište **Karepovac** bi se nakon više od pola stoljeća trebao konačno i zatvoriti, otvorenjem kontroverznog **Centra za gospodarenjem otpadom u Lećevici** planiranog za tu **2023. godinu**, što je slojevita tema za neku nadolazeću priču u našem serijalu o dalmatinskim mukama po otpadu. Ovu završavamo pogledom na zatečeno stanje na odlagalištu i oko njega, na vizure bezličnih struktura kaosa bespravne gradnje trećesvjetskog tipa i kamene lukove antičkog i danas funkcionalnog akvadukta kojem zbog siline trešnje kamiona s otpadom na jedinom putu do odlagališta prijeti urušavanje.

Članak sufinanciran sredstvima Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti

ZABRANJUJE SE ULAZAK
NA DEPONIJ "KAREPOVAC"
NEOVLAŠTENIM OSOBAMA.
ČISTOĆA D.O.O. SPLIT